

»SLOVENE« velja po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:

za celo leto naprej . . . K 100—
za pol leta 55—
za štiri leta 30—
za en mesec 10—

Redno članstvo celoletno K 140—

Sobotna izdaja:

za celo leto K 20—
za mesec 25—

SLOVENE

Uredništvo: Ulica Kopitarjevi ulici št. 6/III. Ljubljana št. 650 na naročnice in št. 348 na oglaševalce. Sv. trikotnik št. 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Ljubljana št. 650 na naročnice in št. 348 na oglaševalce. Sv. trikotnik št. 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun politične kron. Ljubljanske št. 650 na naročnice in št. 348 na oglaševalce. Sv. trikotnik št. 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Dr. Laginja hrvatski ban.

Belgrad, 21. februarja. (Izvirno.) — Dr. Matko Laginja je imenovan za bana Hrvatske in Slavonije.

Narodno predstavništvo.

LDU Belgrad, 21. februarja. Kakor hitro bo vlada rešila najnujnejše posle, se skličečasno narodno predstavništvo. Včeraj ob sedemnajstih so prisegli prestolonasledniku regentu Aleksandru vsi ministri nove vlade s predsednikom vred. V teku dne so prevzeli novi ministri svoje dolžnosti. Nova vlada hoče stopiti pred narodno predstavništvo s svojo programno izjavo. Seje se prično, ko dosepejo v Belgrad poslanci, ki so bili vsi brzojavno pozvani. V debati o vladni izjavi bo narodno predstavništvo zavzelo svoje stališče proti odloku, podanemu jugoslovanski državi glede jadranskega vprašanja. Narodno predstavništvo bo na najsvečanejši način izrazilo zahvalo našega troimenskega naroda severno-ameriški državi in njenemu predsedniku. Demokratska zajednica bo udeležena pri tej manifestaciji narodnega predstavništva. Vlada bo predložila parlamentu ratifikacijo mirovne pogodbe in volilni zakon. Obenem bo na tem prvem zasedanju izvoljen ustavni odbor.

Edinstvena — ne centralistična vlada.

Državnozbornske volitve se imajo v kratkem izvršiti, toda ne po oktroiranem volilnem redu, kakor jih je nameravala demokratsko-socialistična vlada, ampak po volilnem redu, ki bo predložen časovnemu parlamentu. V to je začasni parlament poklican. Hkrati naj se stranke sporazumejo glede temeljnih določb bodoče ustave, o kateri bo sklepal ustavodajni parlament. V ta namen se bo predložil časovnemu parlamentu načrt ustave; to je zelo pametno, ker bode tako v marsikateri temeljni točki dosežen sporazum za volitvene programe; v ustavodajnem parlamentu bo s tem olajšano delo, ker bi sicer stranke tam težko popustile, ako so se pri volitvah zarile vsaka v svoj ustavni program.

O ustavnem vprašanju se pri nas zadnje leto v javnosti ni skoro nič razpravljalo. Načelne izjave staj podali samo dve stranki, Vseslovenska ljudska stranka in Jugoslovanska demokratska stranka. Prva zastopa stališče samouprave, druga strogo centralistično stališče. JDS se je izjavila za narodno in državno edinstvo in je proglasila načelo politične centralizacije in upravne decentralizacije; dejansko je JDS stremila od prvega dneva ujedinjenja za to, da čim največ okrne samoupravni delokrog posameznih pokrajin, ker istoveti državno edinstvo s centralizmom.

VLS se je izjavila po svojih zastopnikih za narodno in državno edinstvo, zahteva pa iz praktičnih razlogov najširšo pokrajinsko samoupravo po načelu, katero je strankin načelnik dr. Korošec nasplošno proglasil na shodu na Vrhniki z besedami: Za centralizem smo v vseh upravnih pannonah, kjer je v korist državi, in za decentralizem, kjer je v korist ljudstvu. Široko avtonomijo bo skupna uprava javnih zadev samo pridobila, bo postala hitrejša in gibčnejša, kar se danes o centralistični upravi v Belemgradu ne more trditi.

Dnevno časopisje ni v to poklicano, da obavlja strokovne razprave o ustavnem vprašanju ali posameznosti, pač pa je njegova naloga, da razpravlja o smernicah naše bodoče ustave. To v slovenskem časopisju ni lahko, ker se je velik del slovenskega časopisja pokazal za resno in stvarno razpravljanje v najvažnejših vprašanjih nezmožnega. Vsako stvar presoja z zgolj demagoškega strankarskega stališča. Tudi precejšen del politikov se je v govorih držal istega stališča. Kdor se n. dr. ni

strinjal z dr. Kurkovčevim upravno-političnim romanticizmom in z njegovimi doslednimi strogo centralističnimi nazori, je bil proglašen za nasprotnika državnega in narodnega edinstva. Za nas je jasno, da pojem državnega edinstva ni istoveten s centralizmom. Edinstvenost države je možna tudi, ako se da pokrajinam najširša avtonomija. Treba je najprej razjasniti pojme, potem je šele mogoče izreči sodbo.

Edinstvena je država, če je zgrajena na enotni državni ustavi, ki jo je ustavodajna skupščina, izvoljena od celega naroda, sklenila za celo državo. Taka ustava sloni torej na zakonu, — ima državnopravno podlago — ne pa na pogodbi posameznih delov države ali posameznih pokrajin. Federalistična je država, ako sestoji iz dežel, katerih vsaka zase je lastna država in je na podlagi pogodbe ali sporazuma stopila z drugo državo v več ali manj tesno spojitve. Mogoče je pa med obojima tudi nekak kompromis, kakor je to v novi nemški državi z močnim povdankom državne edinstvenosti.

Edinstvenost države se kaže predvsem v podrejenosti pokrajin v državi, v enotni zakonodaji, enotni zunanji politiki, v državnem nadzorstvu, v enotni vojaški organizaciji, v moči države, da potom osrednjega, državnega parlamenta ne samo določi, ampak tudi lahko omeji postavodajno kompetenco pokrajin. Pa tudi v upravi se mora edinstvenost v gotovih pannonah pokazati; tako je celotna država eno carinsko in trgovinsko ozemlje itd.

Ako je tako edinstvenost države zagotovljena, potem se da lahko pokrajinam čim najširša samouprava v deželnim zborom kot pokrajinsko postavodajno korporacijo, katere delokrog je določen v ustavi. Tako zgrajena edinstvena država sloni na trdnih temeljih in daje upravi potrebno gibčnost.

Pokrajine v tako urejeni državi morejo obvarovati tudi plemenske posebnosti, skrbeti za kulturne in gospodarske posebnosti, ne da bi pri tem trpela edinstvenost države. Tak »partikularizem« ni prav v nobeni zvezi s protidravnimi stremljenji, pač pa ljubezen do države utrjuje, dočim strogi centralizem rodi nezadovoljnost, slabo upravo in je kljub navidezni centralistični moči dinamit za državo.

Vsem organizacijam V. L. S!

Najpozneje do sobote, 28. t. m. morajo vse organizacije VLS (krajevni odbori in stanovske politične organizacije) poslati natančne naslove zaupnikov, ki naj jih izvolijo po novem strankinem pravilniku. — Ona organizacija, ki do sedaj pomotoma še ni dobila pravilnika, naj ga nemudoma zahteva od Tajništva VLS v Ljubljani.

Slomškova zveza.

Člani »Slomškove zveze«, ki so se udeležili sestanka dne 19. t. m., so sklenili poslati vsjemu šolskemu svetu vlogo sledeče vsebine:

Osrednjemu odboru Slomškove zveze prihajajo od strani učiteljstva, ki je organizirano v tem društvu pritožbe, o katerih je razpravljal imenovani odbor v svoji širši seji z dne 19. februarja t. l., katere se je udeležilo približno 70 članov. Ugotovilo se je, da višji šolski svet ne varuje tiste objektivnosti, ki je potrebna najvišji šolski korporaciji v Sloveniji. Dokaz temu so sledeča dejstva:

1. Višji šolski svet je vzel vodstvo šišenske deške ljudske šole dosedanjemu nadučitelju ekstrastatut Jožetu Wagnerju. O tem se ni razpravljalo v seji Višjega šolskega sveta. Jožef Wagner je bil s tem na šoli degradiran, kar mu mora vzeti ves ugled med mladino in ljudstvom. Ako je Wagnerjevo službeno mesto le začasno, zakaj se ni služba razpisala in pravilno oddala kvalificiranemu kompetentu.

2. Imenovana je bila izpraševalna komisija za poučevanje na šolah za slaboumne. Noben član te komisije nima potreb-

nih izpitolov. Izprašana pa je učiteljica Ana Lebar, ki ima tozadevni izpit, a je bila prezrta. Anica Lebar je članica Slomškove zveze.

3. Učiteljstvo jeseniške šole — po poročilih »Učiteljskega Tovarisa« — je sklenilo, da se ne pusti več nadzorovati od svojega nadzornika. To je znak popolnoma desolatnih in anarhističnih razmer med učiteljstvom.

4. Tudi o načinu nadzorovanja prihajajo iz vrst našega učiteljstva pritožbe. Zahtevamo, da se nemudoma uvede javna kvalifikacija.

5. Pri imenovanjih ni vedno merodajna starost in kvalifikacija prosilcev, ampak se večkrat bolj ozira na izvenšolsko delovanje, za katerega pa ni vsakdo sposoben in voljan, a je lahko najboljši učitelj. (Slučaj Eksel.)

V imenu včlanjenega učiteljstva prosimo, da se navedene krivice popravijo in zlasti v kalu zadušijo uporne tendence tistega dela učiteljstva, ki se ne zaveda, da je z vzgojnega stališča v prvi vrsti dolžno varovati avtoriteto. Dokler ni učiteljstvo enotno organizirano, imajo njegove želje znak strankarstva in še dolgo niso izraz mnenja vsega učiteljstva. Odločno odklanjamo tedaj udinjenje višjega šolskega sveta liberalni ali tudi kakih drugih organizacij.

Dalje zahtevamo od višjega šolskega sveta, da stori potrebne korake za izjednačenje učiteljskih dohodkov z onimi državnih uradnikov. Slovensko učiteljstvo je par mesecev že uživalo enake prejemke z uradniki, pa po nerodni in zagrobnosti Zvezarjev je zopet potisnjeno nazaj za uradnike. To se da popraviti na ta način, da se naše draginske doklade, ki se niso nič zvišale, zvišajo v toliko, da izgine diferenca.

Tudi glede Maribora, t. j. glede udeležbe na velikem krščanskem taboru, kakor tudi v praznovanju dvajsetletnice Slomškove zveze se je marsikaj sklenilo in določilo v obrisih. Radi ujedinjenja se je konstatiralo, da ga otežujejo oni, ki jim je strankarstvo življenski cilj in več kot stan. Pojavi v nasprotnem taboru pa kažejo, da podero s časom trdo zabito steno. Splošno so zborovalci tudi obsojali medsebojno lasanje po časopisju. Konstatiralo pa se je, da so člani Slomškove zveze v defenzivi; ko preneha ofenziva, neha tudi defenziva. Izvolili so se trije parlamentarji, da uredijo premirje in mir.

Ponarejeni kolki na tisočkronskih bankovcih

Predsedstvo delegacije ministrstva financ v Ljubljani poroča:

Generalni inšpektorat finančnega ministrstva v Belem gradu je z naredbo dne 14. februarja 1920, I. br. 3320 priobčil sledeče navodilo, kako se spoznajo ponarejeni kolki (markice) na tisočkronskih bankovcih.

Vse pristne markice so v barvi in črtežu enake.

Grb in dolnji del markice izdelan je v pomarančasto rumenih barvah (svetlejši in temnejši). Gornji del markice, krog okoli grba in okvir cele markice so modri (ultramarin).

Izven napisa na markici je vsa modra barva vezana z oranžasto ter je grb, napis in črtež v dolnjem delu markice kakor tudi okvir izrazit in jase. V pristni markici je desna prečnica belega križa v grbu vezana s četverkotom, ki je večji od ostalih četverkotov v istem polju grba. Dalje je na vseh pristnih markicah v črtežu modre barve v vsakem kotu videti rozeta v obliki runolista (planike). Krona je naslonjena na orlovi glavi, ki sta precizno izdelani, z odprtima kljunoma in iztegnjenima jezikom. Vsaka noga ima štiri kremplje.

Potemtakem so vse markice, ki se ne skladajo popolnoma z gornjim popisom, ponarejene.

Komisija je imela pred seboj deset različnih falsifikatov, ki so se razlikovali od pravih markic tako-le:

1. Najboljši falsifikat se razlikuje od prave markice v barvi sami. Namesto pomarančasto-rumene uporabljena je limonastorumenar barva; rumena barva je nejasno vezana z modro, da se vezi skoraj ne vidi. Napis ni tako jase in izrazit kot pri pristni markici in črke so ožje. Križ v grbu je ožji in ni vezan s četverkotnikom.

2. Drugi falsifikat ima iste znake kot prvi, samo črke so širje ter grb in krona nejasna.

3. Tretji falsifikat se razlikuje od pristne markice v barvi, namesto pomarančaste je barva rumeno-rjava (oker) in krona na grbu je popolnoma nejasna. Križ je ožji in ni vezan z belim večjim četverkotom, črke so ožje in namestu rozete v obliki runolista je rozeta v obliki zvezdice.

4. Četrti: Namesto pomarančasto-rumene, uporabljena je temna limonastorumenar barva, beli križ ni vezan z večjim četverkotnikom in v vogalu sploh ni rozete.

5. Peti: Namesto pomarančasto-rumene barve uporabljena je rumena-rjava (oker), beli okvir okoli napisa je širji; mesto, kjer se rumena in modra barva spajata, je zamazano, krona je presekanja z rumeno barvo, v grbu je dolnji del presekan in slovenskega grba ni. V repu orla so mesto štirih tankih tri debele črte, beli orel nima jezika in namestu rozete v obliki runolista je neka nepravilna figura.

6. Šesti: Namesto pomarančaste, uporabljena je rumeno-rjava (oker) barva, rumena barva je vezana z modro samo v okviru markice, krona je popolnoma nejasna, bolj ploščata in podolgovata, beli orel nima jezika, orlove noge imajo mesto štirih krempljev samo široko belo črto; ves črtež pod napisom je popolnoma nepravilen in pretrgan po belih krogih.

7. Sedmi: Namesto pomarančasto-rumene, uporabljena je rumeno-rjava (oker), namesto temnomodre, svetlomodra barva, črke so širje, beli rob okrog napisa je širji, krona nepravilno izgotovljena, levi orel nima jezika, v repu orla ni onih štirih tankih rumenih črt, v kotih je namestu rozete nepravilna figura.

8. Osmi: Namesto pomarančaste je uporabljena rumeno-rjava (oker) barva, črke so širje in okrog napisa je širok dvojni beli rob, okvir in dolnji rumeni črtež se ne zlaža s črtežem pristne markice. Sploh je to zelo slab falsifikat.

9. Deveti: Namesto pomarančaste je uporabljena rumeno-rjava (oker) barva, krona je nejasno izdelana, podolgovata in ploščata, črke so ožje, levi orel nima jezika, namestu rozete je nepravilna zvezda.

10. Deseti falsifikat: Barva je temnorumena in svetlomodra, črke so širje, beli rob okoli napisa širok, levi orel nima jezika, krona ni naslonjena na orlovi glavi, je ploščata in podolgovata, namestu štiri ima vsaka noga tri kremplje in rozete ni. Modra barva pri vseh falsifikatih vleče nekoliko na zelenkasto.

Predsedstvo delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani, dne 19. februarja 1920.

Država SHS.

Italijani o francosko-jugoslovanski zvezi. Za trgovsko pogodbo.

»Corriere della Sera« piše v uvodniku, da je francoski dementi o francosko-jugoslovanski vojni koncenciji zadosten, da pomiri vzbunjeno italijansko javnost. Ne bi bilo mogoče razumeti, da sklepa Francija zvezo in prijateljstvo z Jugoslavijo in da se oddaljuje od Italije. Kdo bi bežal od telesa, da se približa senci! — Kar se tiče rešitve aktualnih vprašanj, imamo dobre izgleda, da bo topot došlo do končnoveljavnne rešitve. Predvsem bi bilo treba vendar enkrat zaključiti težavno vprašanje med Jugoslavijo in Italijo. Usoda tega vprašanja je danes v pretežni meri v rokah Francije. Dementi Havasove agencije je dober uvod. Toda odličnega pomena bo, če se g. Millerandu posreči, da pridobi Jugoslovane za kompromis in da s tem pokaže, da Francija na Adriji ne išče vojne, ampak miru. — Vsi italijanski listi urina-

šajo vest iz Londona, da je Nitti izjavil, da je pripravljen potovati v Belgrad, z namenom, da sklene z Jugoslavijo trgovsko pogodbo, ki bi bila za Jugoslavo zelo ugodna.

Ponarejeni kolkli.

LDU Belgrad, 21. februarja. Finančno ministrstvo je izdalo naredbo vsem zavodom, ki vrše izmeno novčanice, da se vsaka novčanica s ponarejenim kolkom zaznamuje z rdečo barvo, da tako obeležena ne bi mogla ostati v prometu ali pa dati drugi blagajnici v zameno.

Ceška.

Jugoslovanski novinarji v Pragi.

LDU Praga, 21. februarja. (ČTU) Odbor za izlet jugoslovanskih novinarjev na Čehoslovaško je že dovršil obsežne priprave. Člani odbora so praški župan dr. Baxa, pisatelj dr. Holeček, profesorja dr. Daneš in dr. Domin Pata, legacijski svetnik Šimek itd. Jugoslovanski izletniki ostanejo tukaj 14 dni; obiskali bodo razen Prage tudi moravsko glavno mesto in tekstilno središče Brno, slovaško glavno mesto Bratislavo, prometovnike in železnisko industrijo v Moravski Ostrovi in Vitkovic, pivovarne in škodove tvornice za orožje v Plznu. Prihod dne 3. marca, odhod iz Plzna dne 16., oziroma 17. marca. Obenem se bo vršil delovni kongres jugoslovanskih in čehoslovaških časnikarjev.

Rusija.

Napredovanje boljševikov.

LDU Washington, 21. februarja. (Dun KU — Brezlično.) »Chicago Tribune« objavljala vesti svojih južnoruskih posebnih poročevalcev, po katerih so rdeče čete samu pri zavzetju Taganroga napravile za štiri milijone dolarjev plena. V Novem Rossijsku je nad 10.000 beguncev. Pri izpraznjenju Odesa so se odigravali strašni prizori, ker je bila tamošnja posadka odrezana od rdečih čet in razpoložljive ladje niso zadostovale. Denjkinovi kozaki in častniki so se polastili ladij, da morejo pobegniti. Le na grožnjo angleških vojnih ladij, da bodo začele streljati na parnike, so onemogočili odvažanje beguncev. Na Krimu je nad 10.000 čestnikov, ki se ne zmenijo za Denjkinova povelja. — Odeške begunce so spravili na otoke, kjer jih oskrbuje ameriški Rdeči križ. Celu vodo je treba prevažati na te otoke.

Boljševiki zasedli Arhangelsk.

LDU London, 20. febr. (DunKU) Reuterjev urad poroča: Iz Moskve javljajo, da so boljševiki zavzeli Arhangelsk.

LDU Moskva, 21. februarja. (DunKU — Brezlično.) Po ravnokar s fronte došle brzovjave so se v Arhangelsku uprle čete, ki jih je ententa prisilila k boju zoper sovjetsko Rusijo. Delavski sindikat v Arhangelsku je proglasil vlado sovjetov in se je s posadko postavil pod povelje moskovskega sovjeta. S tem činom je sovjetska Rusija prišla v posest najvažnejšega pristanišča ob Belem morju. Rdeče čete nadaljujejo pohod proti Arhangelsku s podvojeno naglico.

Amerika.

LDU Pariz, 20. februarja. (ČTU) Ameriški senat je danes provizorno odstavil proučevanje mirovne konference z dnevnega reda.

LDU Berlin, 20. februarja. (ČTU) Doktor se poroča iz Washingtona, je predsednik Wilson izgotovil odgovor; v jadranskem vprašanju vztraja na svojem stališču.

Francija.

Poincare.

LDU Pariz, 20. februarja. (DunKU — »Agence Havas«.) Poincare je bil imenovan za zastopnika Francije v reparacijski komisiji.

Razprava proti Caillauxu.

LDU Pariz, 21. februarja. (DunKU — »Agence Havas«.) Državno sodišče je začelo danes razpravljati v procesu Caillaux. Bourgeois je zaslizaval Caillauxa o njegovem bivanju v Braziliji v decembru 1914. Caillaux je izjavil, da je vedno deloval v interesu svoje države in vsakdo v Braziliji ga je smatral za gorečega patriota. — Nemčija je v Južni Ameriki izdala milijon mark za pobiranje njegove protinemske propagande. Caillaux je nato poročal, kako se je seznanil v Liebscharjem in je potrdil, da je bil le-ta Karolyjev agent. Odkloni je vsako nadaljnje občevanje z njim. Dodal je tudi, da je kasneje sprejel Liebscharja in da mu je le-ta izročil sredstva za obrambo svoje žene in svoje časti.

Mažarska.

Proti Habsburžanom.

LDU London, 20. februarja. (ČTU) Z ozirom na vest, da je konferenca poslaničnikov sporočila mažarski vladi, da zavezniki ne morejo trpeti vzpostavitve prestola Habsburžanom na Mažarskem, javljajo

»Times«, da je bil prepis te note poslan čehoslovaški, jugoslovanski in romunski vladi. O mažarskih spletkah pišejo »Times«: Vladi v Pragi, Bukarešti in v Belgradu so se dogovorile, da bodo postopale skupno v vseh vprašanjih glede Mažarske. List protestira proti temu, da se v Londonu trpi rovarjenje Mažarov, kar bi moglo škodovati razmerju novih držav napram Angliji.

Razpust socialistične stranke.

LDU Budimpešta, 20. februarja. (ČTU) Mažarski socialno-demokratski krogi nameravajo sklicati shod stranke in predlagati, da se izognejo preganjanju z razpustitvijo stranke.

Rumunija.

Ministrska kriza.

LDU Bukarešta, 20. februarja. Brzovjavna agentura Damian javlja: V odsotnosti ministrskega predsednika dr. Vajde so se pojavili v parlamentarnem večinskem bloku i v erdeljski narodni stranki spori, ki so povzročili resno krizo vlade. Minister za Bukovino Nistor in minister za Besarabio sta že podala ostavke. V dobro poučenih političnih krogih trdijo, da bo celokupna vlada odstopila, ne da bi počakala povratka ministrskega predsednika dr. Vajde. Kot naslednik dr. Vajde se imenuje general Averescu.

Bolgarija.

Brezuspešna stavka.

LDU Sofija, 20. februarja. (DunKU — Brezlično.) Bolgarska brzovjavna agentura javlja: Stavka, ki so jo poštni, brzovjavni, telefonski in železniški nameščenci začeli nepremišljeno dne 27. decembra vsled prigovaranja socialistov in komunistov, se je končala v sredo zvečer s popolnim, brezpojočim porazom stavkajočih.

Mirovni posvet.

LDU Pariz, 20. febr. (DunKU — Brezlično.) Londonska konferenca je danes nadaljevala svoje delo. Kakor javlja brzovjavna lista »Petit Journal«, se je konferenca dopoldne bavila z ruskim in turškim vprašanjem, popoldne pa samo z ruskim vprašanjem. Pri posvetovanjih o usodi Turčije je šlo pred vsem za Smirno, zasedeno po grških četah. Računa se s tem, da se bo najkasneje v torek ali v sredo turško vprašanje predložilo vrhovnemu svetu v odločitev.

Politične novice.

+ Demokrati, na delo za rešitev valute! »Slov. Narod« piše iz Belgrada: Narodni in klerikalni klub sta umaknila svojo zahtevo, da naj vlada vzame v svoj program zamehjavno kron z dinarji al pari in pristala na to, da se sedaj izvrši zamena za Ninčičev denar, definitivna rešitev pa prepusti odločitvi parlamenta, v katerem lahko vsaka grupa zase zastopa svoje stališče. Klerikalci in narodni klub so pristali na to, da jih radikalci majorizirajo in da se relacija 1 : 4 s sklepom parlamenta premeni v definitivno relacijo 1 : 4. — Mi smo v Sloveniji prvi in dolgo časa edini zastopali stališče, da mora valutno vprašanje rešiti parlament. Na tem stališču smo stali in stojimo. Demokrasko-socialistična vlada je prenatiskala nove dinarske bankovce s kronsko označbo v štirikratnem iznosu in je odredila takojšnjo izmenjavo bankovcev in deloma to izmenjavo že izvršila. »Demokraska« vlada je bila gluha za naše proteste in pa proteste vseh gospodarskih organizacij. Postavila je novo vlado pred dovršeno dejstvo; »demokrati« so šli v opozicijo in sedaj pljuvajo na svoje lastno nebogljeno dete, na valutno reformo. Naši poslanci so šli v vlado s trdno voljo, da rešijo, kar se da po polomu »demokrasko« vlade še rešiti. Vsi gospodarski strokovnjaki, ne glede na politično pripadnost, pa proklinjajo danes zavoženo valutno politiko Veljković-Kramer-Kristanove vlade, ker vedo, da ni mogoče izbrisati relacije 1 : 4 na novih bankovcih. Kar se pa da zaenkrat napraviti, naj reši parlament. Če JDS in nje glasilo odkritosrčno mislita, naj poskrbita, da bo parlament mogel redno delovati. Če demokrati in socialisti ostanejo doma in onemogočijo to delo, potem je vse njihovo vpitje hinavščina! V prihodnjih dneh se bo jasno pokazalo, kdo hoče delati za pravilno valutno rešitev. Oni, ki bodo ostali doma za pečko in vpili, naj sedanja vlada popravi, kar so s sami zagrešili, oni so in ostanejo brezvestni hujskači, ki jim ne gre za valuto in narodno premoženje, ampak samo za to, da bi vladali!

+ Kaj si da »Slov. Narod« poročati. Nasprotno časopisje se je podalo na opolzko pot polemike. Dočim smo mi kritizirali nesrečno in pogubonosno ministrovanje demokraskih in socialističnih ministrov prejšnje vlade, se demokratično časopisje spuša v zgolj osebne napade na člane nove vlade, ki niso v nobeni zvezi z njihovim ministrovanjem. Še grši je pa, da si razne reči naravnost izmišljujejo, da bi mogli škodovati ugledu sedanjih ministrov. Kar čenčajo in po stari navadi lažejo nizkotni revolverski listi kakor »Domovina«, tega sicer noben resen človek ne upošteva. Da pa se bo dal tudi »Slov. Narod«, ki hoče veljati za resen in dostojen list, speljati na take poti, ne bi bili pričakovali. Tako v sobotni številki napada finančnega ministra dr. Veljarja Jankovića, in da bi njegove trditve bile bolj verodostojne, trdi, da je dr. Shvegel na vse »Narodove« trditve opozarjal dr. Korošca, da pa je vendar V. L. S. pristala na to, da je dr. Jankovića postal finančni minister. Gosp. dr. Shvegel nas je obvestil, da z dr. Korošcem, pa tudi z nobenim drugim o dr. Jankoviću nikdar nič ni govoril, in da mu tudi sploh ni znano, kakšno stališče da je dr. V. Jankovića zavzemal v vprašanju odškodnine v naši delegaciji na mirovni konferenci v Parizu. Če bi se hoteli mi spuščati v take osebnosti, kaj vse bi lahko poročali o bivših demokraskih ministrih iz avstro-ogrske dobe! Dr. V. Jankovića kot finančni minister ni napravil nobene polomije. Kakšno polomijo je zakrivil n. pr. nekdanji demokraski železniški minister Vulović, ki so ga pa demokrati klubtemu sprejeli zopet v svoj zadnji kabinet in to moža iz lastnega kluba! Vas nič ni sram, gospodje demokrati?

+ »Napreč« in strokovnjaki. »Napreč« piše: »V naši državi so naš nekoliko abnormalne razmere... Sedaj sta državnik zopet Protič in Korošec, ki sta že enkrat dokazala svojo nesposobnost... Ministrstva so razdelili med osebe, ki nimajo za dotično stroko prav nobenega smisla. Ali eno je doseženo: slovenski klerikalci so izvojevali tri mandate, po katerih so se jim že par mesecev sline cedile.« Marksist je govoril, marksist je zabavljaj, marksist je srečen! Res so pri nas abnormalne razmere, a te je ustvarila abnormalna liberalno-socialistična vlada, ki je tekom zadnjih šest mesecev prinela državo na rob propasti. Res je tudi, da sta Protič in Korošec že več kot enkrat pokazala svojo sposobnost, tudi takrat, ko so socialisti podpirali vlado, ki je skušala uvesti pri nas absolutistični režim, kot ga Slovenija pred vojno ni poznala. Ali imajo novi ministri več zmisla za svojo stroko, kot so jih imeli »demokraski« in socialistični, to bo pokazalo njih delo. Strinjamo se z »Naprečem« v tem, da so socialistični ministri bili skoz in skoz strokovnjaki: Kristan za lokomotive in tajne državne pogodbe, Korac za rešitev valute v razmerju 1 : 10 in g. Bukšeg za prehrano, tako da je cena moke za časa njegovega ministrovanja dvakrat poskočila. Res, nekoliko abnormalne razmere so to!

+ Najmlajši veteran. »Ljudski glas« piše: »Vsa ta ogromna gospodarska organizacija je delo naših sodrugov Kristana, Prepeluha, Podlesnika, — ki so osiželi v boju za proletarske pravice.« Šele po vojni je uskočil g. Podlesnik v vrste marksistov in v tem kratkem času si je zaslužil čast sivolasega socialističnega veterana.

Dnevne novice.

— Ali ga že imate? Tatu? Primate gal Ta veleznikova knjizica je že izvršena v drugem natisku (10 — 20.000). Knjizica je pisana v živnem, prijetnem, deloma šaljidem tonu, in vendar zopet resnobno. Kdor jo začne brati, skoro ne more nehati, dokler je ne prebere. Kdor se hoče malo pokratkočasiti, obenem pa dobiti odgovor na vprašanje, kdo je kriv vojske in drugih nesreč, jo mora brati. Dobijo se posamezni izvodi v Jugoslovanski tiskarni, v večjem številu kakor posamezno pa v prodajalni Kat. tisk. društva. Izvod 2 K. Razširi naj se med najširše plasti ljudstva!

— Imenovanja na zagrebškem gledališču. Na zagrebškem gledališču so imenovani: Vseučiliški profesor dr. Milorad Stražnicki za gledališkega poverjenika, Georgij Erastović Ozarovski iz Petrograda za glavnega artističnega ravnatelja in ravnatelja drame; Josip Bach, dosedanji dramski ravnatelj, za namestnika gledališkega poverjenika; Milan Sachs, dosedanji operni ravnatelj ostane na dosedanjem mestu; prof. Josip Ivakić za dramaturga in namestnika dramskega ravnatelja; dr. Branko Gavella za ravnatelja gledališke dramatične šole. Dosedanji intendant pl. Hreljanović je na lastno prošnjo rešen nadaljne službe.

— Naš mentalitet. Vojska je tudi v časopisju povzročila velik kalamitet. Po vsem žurnalitetu je zamrgolelo toliko tujk, da presega že vsak posibilitet. Časnikarski generalitet se kosa v tem, da bi svoj publicitet obdaril z novimi latinizmi, povzetimi iz laščine, francoščine in angleščine. Jasno je kot elektricitet, da te nad-

ležne demimondke povzročajo preproste-mu bralcu nepremagljiv difikultet. Naš univerzitet bi moral izdati poseben vokabular; vsak srednješolec, ki je dosegel že pubertet, bi se moral iz njega dnevno naučiti par stotin romanizmov. Tekom enega leta bi tak dijak zadobil fakultet, razumeti vsaj najpreprostejše članke. Isti rezultat pa dosežemo tudi na ta-le način: Pretrgajte kontinuitet takega časnikarstva! Oportunitet zahteva, da bodi časopis čitatelju razumljiv. Ogibajte se tujk, nadomeščajte jih s slovenskimi izrazi! Če bo tedenski anu-itet iztrebljenih tujk dostj enormen, bo publika z listi zadovoljnija. Ko iztrebimo vse tujke, bomo obhajali velik festivitet. To je naš mentalitet. — Jean K., ritmojster prve klase pri ljubljanskih regimentih, tretji ešelon, čuga druga.

— Tržič. Mladeniška Marijina družba priredi v nedeljo 22. t. m. igro »Mlini pod zemljo« v »Našem domu« in sicer ob pol 8. uri zvečer. — Občinski odbor trga je dovolil v svoji zadnji seji tukajšnji šolski kuhinji, ki daje dnevno 50 otrokom brezplačno hrano, mesečno sto kron podpore. Obenem je sklenil opozoriti vlado, da podpira to prekorsno podjetje za naše delavske otroke, na kar je poverjeništvu za socialno skrb popolnoma pozabilo. Dasi se je svoječasno obljubila vsestranska pomoč je ostalo samo pri obljubi. — V pondeljek 23. t. m. bo v »Našem domu« predaval ob 8. uri zvečer g. učitelj Jožko Vidler o svojih doživljajih kot poročnik v laškem ujetništvu. Zadnje predavanje je imel g. svetnik Potokar o novem občinskem volilnem redu.

— Pustošenje Bleda, ki preti uničiti naše prvo letovišče se pred začetkom letošnje sezone, ko se mu obeta sijajen razvoj v svetovno zdravilišče vsled dotoka tujcev iz vseh delov sveta ob svetovnem šahovskem turnirju, kar bi povzdignilo ugled in donajašno korist celi domovini, to brezvestno pustošenje je zadnje tedne doseglo take mere, da je opravičen strah, kam bomo spravili že prijavljene goste. Da se pa gost, ki prvič ne dobi primerne stanovanja, nikdar več ne vrne in odbije še druge, je razumljiva izkušnja. Z vseh strani so se pritepli na Bled verižniki in nakupujejo po vilah hišno opravdo ter jo z ogromnimi dobički za dobro valuto pošiljajo čez mejo. Vsled pretiranih cen zaslepljeni gospodarji niti ne mislijo na to, da si s tako nepremišljeno, le po denarju pohlepno prodajo uničujejo rentabiliteto svojih posestev in ne vidijo v prihodnost, ko ob vedno višjih cenah in manjši vrednosti denarja ne bodo več mogli nabaviti potrebnega pohištva in bodo prisiljeni pod ceno prodajati prazna, opustošena poslopja. Čudimo se, zakaj je vlada postavila sekvestre, če je bilo mogoče celo iz vile »Karmen« prodati pohištvo. V enem tednu so samo s postaje Bled odpeljali štiri vagonne hišne opravde in dan na dan vozijo cele kolone visoko z mobilijami naloženih voz z Bleda tako, da je praznih že nekaj hotelov in več vil. Ne zgane se nihče, niti glavarstvo, niti vlada v Ljubljani, ker pač mislijo, da bodo gostje prinesli seboj slame v nahrbtnikih ter si postlali na tesar-skih stolihi, obleko pa obešali na seboj pri-nešen žebelj. Naj oblast nastavi vsaj domačine za sekvestre, ki bodo stalno bivali na Bledu in res nadzorovali ter pazili na interese države, ne pa delali samo nedeljske izlete na tuje stroške na Bled. Če je vlada svojčas lahko izdala naredbo, da niso smela iz okraja živila, ki zrastejo in dozore vsako leto znova, zakaj ne bi danes mogla prepovedati vsako prodajo in izvoz prepotrebne in popolnoma nenadomestljivega, solidnega pohištva iz kraja? Če ima vlada le kaj smisla in razumevanja za pomen tujskega prometa, mora vendar slednjič spregledati, da je že skrajni čas za tako prepoved.

— Slomškova zveza. V ponedeljek popoldne odbora seja. Vabljeni samo odborniki in upravnik. Važno! Začetek točno ob 5. uri.

— Slov. Planinsko Društvo. Osrednji odbor S. P. D. je sklenil na svoji zadnji seji, da znaša vstopnina v kočee osrednjega odbora in podružnic za člana 1 K in za nečlana 2 K. V planinskem hotelu »Zlatorog« ni vstopnine. Dijaki z dijaškimi izkaznicami plačajo 1 K vstopnine za vsak dan njihovega bivanja v koči. Dijaške izkaznice se izdajajo po 6 K za vsako leto. Pri izdaji posredujejo učni zavodi. Drugače se mora vsak dijak izkazati, da je res dijak.

— Sevnica. V nedeljo dne 29. februarja ob 3. uri popoldne se vrši v hotelu »Triglav« v Sevnici občni zbor Posavske podružnice »Slov. Plan. Društva«.

— Prvi sestanek koroških prostovoljcev se je vršil dne 15. februarja t. l. ob 9. uri dopoldne v gostilni Ručigaj v Kranju. — Predsednik g. Lojze Ude pozdravi zastopnike koroških prostovoljcev, posebno pa zastopnika »društva jug. dobrovoljcev« g. kapetana francoske armade Bratino in utemeljuje vzrok in namen ustanovitve nove organizacije. Pravila, sprejeta na sestanku, so z par izjemami ista kot jih ima

»društvo jug. dobrov.« O sprejemu članov odloča poseben odbor. — Za kritje stroškov se vpelje vstopnina 5 K. — Sklenilo se je opozoriti vlado na koroške prostovoljce, ki po nekaterih tovarnah ne dobe dela, s spomenico. Organizacija je nepolitična. Izvoljen je bil nov odbor. Predsednik g. Lojze Ude, stud. iur.; podpredsednik g. kaplan Jernej Hafner, tajnik: g. Jože Ster, stud. phil., blagajnik: g. Plestenjak Fan, stud. phil., odbor: g. Ivan Praprotnik. Zastopnik »društva jug. dobrov.« g. kapetan Bratina pozdravi v imenu svojega društva vse idealne boritelje za jug. Koroško in vendarja, da obe društvi vodi skupen cilj stati z življenjem in smrtjo za svobodo Jugoslavije. Začasni naslov organizacije je: Organizacija kor. prostovoljcev. Poljanska cesta 81, Ljubljana.

— Zamenjava kronskih bankovcev Avstro-ogrske banke za kronsko-dinarске bankovce ni ustavljena, kakor so poročali nekateri dnevniki, nasprotno se ta zamenjava živahno nadaljuje ter jemlje iz prometa kronski bankovci po 20, 50, 100 in 1000 kron, ki po 15. marcu ne bodo bili splošno plačilno sredstvo v naših pokrajinah. Predsedstvo delegacije ministrstva financ v Ljubljani, dne 21. februarja 1920. Delegat: Dr. Šavnik, s. r.

— Bankovci kolkovani z več markicami nižje vrste. Finančno ministrstvo je z razpisom J. br. 3890 z dne 18. februarja 1920 pojasnilo, da je smatrati bankovce, ki so kolkovani z več markicami nižje vrste, katerih skupna svota pa odgovarja vrednosti bankovca, n. pr. ako je petdesetak markiran z dvema markicama za dvajsetake in eno markico za desetake, za pravilno kolekovane. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani, dne 20. februarja 1920.

— Čudni falsifikati se pojavljajo pri zamenji kronskih bankovcev, posebno tisočakov. Ljubljanske banke in denarni zavodi so prejeli kolke za kolkovanje novčanic samo od finančnega poverjenstva v Ljubljani. To poverjenstvo pa je prejelo zopet te kolke naravnost od finančnega ministrstva iz Beograda. Čuditi se je, na kak način so se mogli vmešati nepravilni kolki med one prave, ki jih je dobilo finančno ministrstvo. Ljubljanske banke pripoznavajo žig in štampiljo kot pravo in ker niso dobile od nikogar drugega kot od finančnega poverjenstva kolke, je gotovo, da so došli ti kolki, če so tudi nepravilni, samo iz Beograda. — Ker so denarni zavodi popolnoma nedolžni pri teh falsifikatih, smo prepričani, da bo finančno ministrstvo uvidelo nedolžnost zavodov in bo poravnalo krivico s tem, da prevzame te falsifikate v svoj račun.

— Z Bukovice nad Škofjo Loko nam pišejo: Pri nas je jela jako razsajati španska bolezen. Zeleti bi bilo, da bi kak zdravnik pisal o tej bolezni v časopise ter bi nasvetoval, kako se je obvarovati in odkrižati. — Dne 20. t. m. je ogenj nastal pri Ivanu Golobu, gostilničarju na Ljuši, ob pol 4. uri zjutraj. Gostilničar je bil sicer zavarovan, vendar je škoda večja od zavarovalnine. Ogenj je bil najbrže podtaknjen.

— Z Ježice. Po Ljubljani in okolici se govori, da je moj sin zastrupil srednješolca Budimo. Tudi moj sin Ivan Perko obiskuje učiteljske v Ljubljani in se ni čuditi, ako krožijo take govorice. Izjavljam, da moj sin ni identičen z morilcem, učiteljskimikom M. Perkom in pomilujem njegovega očeta istega imena, ker ga je zadela tako bridka nesreča. — Ivan Perko, nadučitelj.

— Poštni promet v Prekmurju se vrši kakor pred nekaj tedni tako tudi vedno v istem redu. Da pa pošiljatve ne prihajajo redno, kriv je bil meseca januarja omejen železniški promet, ko na progi Maribor—Ljutomer ob nekaterih dnevih niso občevali vlaki vsled pomanjkanja premoğa. — Vsled tega pošta za Prekmurje ni mogla redno dohajati v Radgono. Poštne uprave torej v tem oziru ne zadene nobena krivda.

— Dopisnikom takih člankov pa svetujemo, naj se v slučaju nerednosti z navedbo konkretnih slučajev obrnejo rajši na pošto in brzojavno ravnateljstvo, katero bo zadevo preiskalo in morebitne nerednosti odpravilo. — Tako postopanje bo uspešnejše, kakor pa pritožbe v časopisih, katere so dostikrat neopravičene in izpodkopavajo ugled državnim oblastim, katere z največjo težavo zmagujejo svoje dolžnosti v sedanjih neurejenih razmerah. — Direktor pošte in brzojava za Slovenijo: Dr. Debelak.

— Zavarovalne družbe in uradna potrdila. Nekatero zavarovalne družbe pošiljajo v slučaju požarne škode stranke še vedno k magistratu, naj jim potrdi, da zavarovanec nastalega požara ni kriv. To je pa vprašanje kriminalitete in spada torej v Ljubljani pod delokrog kr. policijskega ravnateljstva. Magistrat kvečjemu na vprašanje policije potrdi tej sami, ali je morda obstojala v stavbnem stanju zgorelega objekta kaka nemarnost. S tem pa magistrat nikakor ne razrešuje vprašanja po osebni odgovornosti. Zato naj se zavarovalnice drže v teh vprašanih zgolj policije, četudi imajo morda v svojih statutih in zavarovalnih pogojih drugačno določilo. Jasno je za vsakogar, da oblasti ti statuti ne mo-

rejo brigati, ker je izključeno, da bi kompetenco oblasti odrejevale asekurančne družbe.

— Mariborska verižnika z zdravili. Z Dunaja nam poročajo: Dunajska policija je prišla na sled milijonskemu verižniku z zdravili. In sicer sta stala na čelu tega veriženja trgovca Rihard Lončar in Franc Klement iz Maribora. Dne 14. februarja je bil Lončar aretiran v hotelu »Oesterreichischer Hof«. Klementa še niso prijeli, ker je odpotoval in se še ni vrnil na Dunaj.

V VEDNOST IN RAVNANJE.

Uredništva slovenskih listov v Ljubljani so v sporazumu z izdajatelji in Uduženjem jugoslovenskih novinarjev sklenili, da bodo odslej sprejemala društvene vesti, kakor objave o občnih zborih, o odborovih sejah, o raznih društvenih prireditvah, izkaze darov itd., samo proti plačilu določenih pristojbin. V to svrhu je Uduženje jugoslovenskih novinarjev uvedlo posebne kolke, s katerimi mora biti opremljen vsak rokopis, ki ga pošljejo društva, korporacije ali posamezne osebe uredništvom v objavo. To velja tudi za zavode in urade. Za vsako vest, obsegajočo do štiri vrste, znači kolek dve kroni. Za vsaki nadaljnji dve vrsti je treba na rokopis prilepiti nov kolek. Kolki se dobivajo v uredništvu in upravi vsakega lista. Izkupilo za kolke pripade pokojninskemu zakladu Uduženja jugoslovenskih novinarjev. Ta sklop stopi v veljavo v sredo, dne 26. februarja. Od tega dne naprej listi ne bodo več brezplačno sprejemali društvenih ali sličnih objav, marveč samo proti plačilu določene pristojbine v kolkih, kar naj občinstvo uvažuje.

V Ljubljani, dne 21. februarja 1920.

- Za »Slov. Narod«: Rasto Pustoslavšek.
- Za »Slovenca«: Fran Smodej.
- Za »Jugoslavijo«: Stanko Virant.
- Za »Napre«: Rudolf Golob.
- Za »Večerni list«: Fran Kremžar.

ŠENTPETERSKI OREL V LJUBLJANI

pridejal v nedeljo 22. februarja 1920 ob 7. uri zvečer v čiščem domu

orlovski večer

z bogatim in zanimivim spredom. Vstopnina 6 kron za osebo. Vstopnice v predprodaji v Jugoslav. knjigarni.

Ljubljanske novice.

lj Umril je dne 20. februarja 1920 ob 1. uri popoldne gospod Lovro Poljanec, nadpreglednik finančne straže v Ljubljani. N. v m. p!

lj Poučno predavanje o ženski domači obrti. V nedeljo 22. t. m. ob 15. uri se vrši na Turjaškem trgu št. 3, to je v poslojpu Kmetijske družbe v II. nadstr., poučno predavanje o ženski domači obrti v Sloveniji in o nalogi osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani. Predaval bo g. Ivan Vogelink, nadzornik čipkarskih šol na Slovenskem. K temu predavanju se vlnudno vabijo žene in dekleta.

lj Občni zbor Leonove družbe se vrši v četrtek, 4. marca popoldne ob 3. uri v Jugoslovanski tiskarni (I. nadstr.) s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo preglednikov. 5. Predlogi. 6. Sprememba pravil. 7. Volitev odbora. 8. Slučajnosti. — Zadnji občni zbor je bil l. 1914. Razmere so se med tem sino izpremenile; zato bodo prišle na prihodnjem občnem zboru zelo važne zadeve v razgovor in odločitev. Člani Leonove družbe se radi tega vabijo, da se občnega zbora v čim največjem številu udeležijo. — Odbor.

lj Trnovska Vincencijeva družba ima redno sejo v ponedeljek dne 23. t. m. ob 7. uri v župnišču.

lj Prosvetno društvo za frančiškansko župnijo priredi v ponedeljek, 23. februarja ob pol 8. zvečer predavanje na verandi hotela »Union«. Predava g. zdravnik dr. Anton Brecll o zelo zanimivi in poučni tvarini. Člani in prijatelji društva, udeležite se predavanja v obilnem številu! lj Vse služkinje na shod! Danes ob 5. uri popoldne se vrši shod služkinj v prostorih Jugoslovanske tiskarne, III. nadst. Udeležite se ga v obilnem številu! Zavedajte se organizacijske dolžnosti!

lj Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Danes ob 10. uri dopoldne se vrši v društvenih prostorih XIX. redni občni zbor. Na dnevnem redu so sledeče točke: Pozdrav predsedstva, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, poročilo preglednikov računov, volitev odbora, sprememba društvenih pravil in slučajnosti. Gospode člane vabimo k mnogobrojni udeležbi.

lj Pevski zbor »Glasbene Matice«. Ker se pripravlja v prvi polovici marca koncert, se vrše skupne pevске vaje v prihodnjih tednih, v ponedeljkih, sredah in petkih ob 8. uri zvečer. Prosi-

mo redno in polnoštevilno! — Odbor.

lj Uduženje jugoslov. akademikov beguncev Ljubljana sklicuje za ponedeljek 23. februarja ob 20. uri v zadnji sobi kavarnе »Zvezda« važen sestanek. Vabljeni so tudi člani in odborniki akad. ferijalnih društev »Balkan« v Trstu in »Adrija« v Gorici ter starejšine iz zasedenega ozemlja. — Odbor.

lj Zadruga krojačev naznanja, da se vrši pomočniška preizkušnja dne 1. marca t. l. v Zadrugi pisarni. Vsi, ki se bodo te preizkušnje udeležili, naj se zglaste do 25. februarja t. l. v pisarni, Gosposka ulica št. 5. — Načelstvo.

lj Pri komandi mesta Ljubljane naj se čimprej zglasta oziroma javita svoje naslove: narednik Josip Kerina in kaplar Anton Flondra, rojen v Ljubljani; obadva sta se nahajala v staležu 3. čete 1. bataljona 3. pešpolka.

lj Porota se prične v Ljubljani v ponedeljek. Razpisane so za prvi dan tri razprave: Ivan Rančigaj in Jože Sinkovec, oba premogarja, sta obtožena, da sta v Lokah pri Mariji Kovač kradla. — Trgovski vajenec Ignacij Pirnat iz Spodnje Šiške je obtožen, da je ukradel pri tvrdki Gričar & Mejač blaga v vrednosti 14.130 kron. — Ljudevit Bartoničak in Filip Rakovec sta pa obdolžena, da sta prodala vojaški 180.000 kron vredni avtomobil za 5000 K.

lj Ciganska. Cigan je kupil konja od neke ženske v Šiški, dal ji je za njega drugega konja, žena mu je pa še plačala 1000 kron, toda cigan ji je z lepimi besedami tudi tega konja izvabil. Cela zadeva, ki je civilnopravnega značaja, se je rešila tako, da bo cigan plačal vso škodo, dokler jo pa ne poravnava, dobi žena enega zdravega ciganskega konja. In ljudje so še vedno tako neprevidni, da barantajo s cigani.

lj Vlačugarji. Aretirali so vlačugarja Peter Johana. Policija je kaznovala vlačuge Marijo Lenarčič, Leopoldino Secco in Brigito Brajarjevo.

lj Podpirani zločinci. Državni varnostni organ Franc Hribar je aretiral že zaradi tatvine v tri mesece obsojenega delomrznega čevljarskega pomočnika Jožefa Malnarja, ker je prodal verižico za 250 K, katero je kupil, kakor pravi, za 150 K. Ko ga je vprašal poslujoči policijski uradnik, kje je dobil denar, je odgovoril, da so mu dali na vladi obleko, katero je prodal, da je potem kupil s tem denarjem verižico.

lj Za policijskega nadkomisarja je po- višan pol. komisar Del Linz.

lj Verižniki. Policija je prijela veriž- nike Kleina in Kakerja iz Nagybecskereta in Ljubomira Sabatina iz Banata, ker so nakupovali v Ljubljani na cesti dolarje in verižili. Na policiji so jim zaplenili ogromne vsote sumljivih bankovcev.

lj »Kavalir«. Pri nekdanjem nadpo- ročniku-tehniku A. K. je zaplenila poli- cija ogromne množine vojaškega blaga, ka- tero so odpeljali na dveh vozovih.

lj Nepoštejni finančni stražnik. K gos- pej gospoda finančnega komisarja An- dreja Webleta, ki slušbuje v Ložu, je pri- šel finančni stražnik Jernej Lozar, ki ji je rekel, da ga pošlje gospod komisar z na- ročilom, da naj mu prinese hlače, bluzo in čevlje. Gospa je res dala Lozaru, kar je zahteval, toda gospod komisar ni dobil obleke, marveč je brzojavil gospej, da je Jernej Lozar iz Vranje peči doma, pobe- gnil, ne da bi mu bil obleko izročil.

Najnovejša poročila.

RUSIJA NAPADE RUMUNJO ?

LDU Washington, 21. febr. (DKU — Brezlično.) »Sun« javlja iz Bukarešte, da cenijo rumunski vojaški izvedenci rdeče čete, ki se bližajo Dnjestru, na 150.000 mož bojnih čet. Iz dejstva, da je ruska so- vietska republika govorila dosedaj samo o miru s Poljaki in s severnimi obmejnimi državami, sklepa jo rumunski politični krogi, da je napad sovjetske Rusije na Rumu- nijo, oziroma Besarabijo samo vprašanje časa. Tako Jonescu je izjavil, da Rumu- nija brez pomoči zaveznikov nikakor ne bo mogla zadržati napada rdeče vojske.

UKRAJINSKI MINISTRSKI PREDSE- DNIK ZAPRT.

LDU Dunaj, 21. febr. (DKU) Lvovski »Vperod« javlja: V Kamencu Podolskem so poljske vojaške oblasti zaprle ukrajinskega ministrskega predsednika Mazetta (?) in druge politične osebnosti. Te areta- cije so v zvezi s protesti ukrajinske vlade proti poljskim zahtevam, ki so jih stavili bolševikom v svojih mirovnih pogojih in v katerih so Poljaki zahtevali mejo iz leta 1772., to je reko Dnjeper. Dalje so dali po- vod aretacijam protesti proti brutalnemu postopanju poljskih vojaških oblasti v okupiranem ozemlju.

SPANSKA VLADA ODPSTOPILA.

LDU Madrid, 21. febr. (DKU) Agence Havas poroča: Ker so različne parlamen- tarne skupine onemogočile, da bi bil spre- jet proračun in predlog za zvišanje želez- niških tarifov, je vlada podala ostavko. ki jo je kralj sprejel.

Prosveta.

Dom in Sveta številke 9—12 v letu 1919 so včeraj izšle. Vsebinsko priobčimo prihodnjic.

pr Slovenska Matica, odsek za kra- jepisna imena. V zadnjem času so poslali naprošene zbirke sledeči p. n. gospodje: Jakob Benedičič, župnik; Val. Bernik, du- hovni svetnik; Vincenc Bernik, gimnazij- jec v St. Vidu; Jan. Crnivec, kapelan; Ant. Jemec, župnik; Jan. Klemencič, kapelan; Pavel Perko, župnik; dr. V. Peterlin, gimn. profesor; Fr. Sušnik, župnik; Matija Slak, župnik; Fr. Vovko, župnik. Najlepša hvala! — Obljubljene so nam zbirke za sle- deče občine na Kranjskem: Drašiči, Konj, Sv. Jošt nad Vrhniko, Črmošnjice, Brezo- vica (pri Brdu), Božjakovo, Prapreče, Ste- haja vas, Lokvica, Bistričica, Županec, nje- ve, Dob, Kotredež, Smarča, Gozd, Trebe- ljevo, Oslica, Poljane, Veliki Gaber, Gra- dišče (Litija), Vrh (pri Vinici), Drtija, Vrb- ljene (pri Igu), Lahoviče, Črešnjice, Dob (Litija), Muljava, Velike Pece, Velike La- (Litija), Muljava, Vel. Pece, Vel. Lašče, (en del občine že popisani), Podboršt, Rado- hova vas, Luče (pri Krki). Gospodje, ki so obljubili, uljudno prosimo, da bi zbirko, kar mogoče natančno izvršeno, čimprej za- ključili in poslali. — Za sledečih osem ob- čin na Kranjskem še iščemo prijaznih na- birateljcev: Banjaluka, Čeplje, Draga (lit. okraj), Krašnja, Paloviče, Račna, Slivnica, Sorica. — Prof. Makso Pleteršnik, kot na- čelnik odseka.

pr »Kristalni grad«, režija in naši igralci. Tozadeven odgovor v »Narodu« je streljal mimo cilja, ker se ni dotaknil vpra- šanja, ki je bilo sproženo v naših noticah prejšnjih dni. Radovedni pa čakamo na razpravo, ki bo opomogla v nejasnem pojmovanju in hvalisavem zadovoljenju mladega gledališča. Zeleli bi tudi razpra- vice, ki bi nas izkopal iz nejasnega poj- movanja in hvalisanega zadovoljenja naše mlade (!) dramatike. Spomnili smo se na Strindbergov stavek v »Dramaturgie«: »Gledalec ni dobro razpoložen, vsebina in ideja igre mu nista všeč, zato strese vso svojo nevoljo na igralca, ki je nedolžen.« Bo pač nekaj resnice na tem in mislimo, da Strindberg ni imel povoda — »med gle- dališčniki malo poagitarati«. Kar se tiče primere o risbah na obcestnih zidovih in plankah, je dobra in je to postopanje za duševno obzorje naših ljudi edino mogoče. Kakor bi bilo treba na koncu »Brezdna« izobesiti tablo z napisom: »Igra je konča- na, pojdite domov!« tako smo tudi uvideli, da je potrebno, da na koncu notic zapiše- mo: To je ironija ali: To je mišljeno dobe- sedno! Vendar to pot tega še ne bomo storili.

Narodno gledališče.

Opera:

Dne 22. februarja, nedelja, »Mignon«, izven abonementa.
Dne 23. februarja, ponedeljek, zaprto.
Dne 24. februarja, torek, »Netopir«, abonement E.
Dne 25. februarja, sredo, »Mignon«, abonement B/2.

Drama:

Dne 22. februarja, nedelja popoldne, »Pepelka«, izven abonementa.
Dne 22. februarja, nedelja zvečer, »Brezdna«, del. predstava, izven abonem.
Dne 23. februarja, ponedeljek, »Brez- dna«, abonement C.
Dne 24. februarja, torek, zaprto.
Dne 25. februarja, sredo, »Beneški tr- govci« (v prid Uduženja igralcev), izven abonementa.

Cerkveni vestnik.

c Postni govori bodo v stolnici ob ne- deljah in praznikih ob 4. uri popoldne. Go- vori dr. Gregor Rožman, profesor bogos- slovia.

c Postni govori bodo v stolnici ob ne- vsako nedeljo ob 2. uri popoldne; govori župnik in pisatelj F. S. Finžgar.

Dijaški vestnik.

d † Dr. Peter Rogulja. — Ob svežem grobu svojega vzornika in neumornega kulturnega delavca žaluje slov. kat. dija- štvo odločeno: zvesto hoditi pot njih, ki so za katoliška načela in za svoj narod žrt- vovali vse, tudi svoje življenje. Ne pozabi- mo nikdar mož, ki so bili žrtev tudi za nas! Njegovi blagi duši pa podeli Vsemo- gočni večni mir.

d Apell Načrti našega prosvetnega de- la med narodom daleko presegajo sred- stva, ki jih imamo na razpolago; zato se ponovno obračamo na vse dobromisleče, da podpirajo hotenje in delo najmlajših kulturnih delavcev z denarnimi darovi ka- kor zlasti s knjigami, ki jih predvsem po- trebujemo za razdejani Korotan, za opu- stošeno Prekmurško in za zapuščeno oku- pirano ozemlje. Pošiljajte na naslov: Slo- venska dijaška zveza, Ljubljana, Ljudski dom.

d Za SDZ, so darovali: Kat. bralno društvo pri sv. Primožu nad Muto 52 K; J. Kramar, župnik, Ribno pri Bledu 10 K; prof. Watzl, Kočevje 10 K; Fr. Zorko, župnik, Kamna gorica 5 K.

d Za knjižnice SDZ.: I. Gogala, kaplan, Poljane nad Škofjo Loko 10 K; A. Pfajfar, Dražgoše 10 K; J. Dovč, kaplan, Sodražica 10 K; K. Škulj, župnik, Dolenja vas pri Ribnici 5 K. — Darovateljem se aajskreneje zahvaljujemo.

Orlovski vestnik.

Predsedstvena seja Orliške zveze se vrši danes ob 2. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni (I. nadstr.), po tej seji se vrši sestanek vaditeljic v telovadnici Ljudskega doma.

Predsedstvena seja Orlovske Zveze bo jutri v ponedeljek, 23. februarja točno ob pol 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni (I. nadstr.) Dnevni red: Predprava za Maribor.

Skupni deklški večer vseh ljubljan-

skih krožkov se vrši v torek 24. t. m. ob 7. uri zvečer v Krekovi prosveti (Poljanska cesta 4, pritličje, levo). Ker se imamo o pripravah za Maribor mnogo pomniti, naj nobena ne zamudi tega večera! — Predsednice ljubljanskih krožkov.

Orlovsko pesmarico, znake, telovadne čevlje in obleko naj odseki nemudoma naroče pri Orlovski zvezi v Ljubljani.

Pregledne pole rabi predsedstvo Orlovske zveze radi priprav za Maribor.

Gospodarstvo.

g Vojno posojilo je jela dunajska borza z dnem 17. t. m. notirati in sicer: I. vojno posojilo 86.50—87.50, II. vojno posojilo 67—68, III. vojno posojilo 61.50—62.50, IV. vojno pos. (40 letno amort.) 64.50—65.50, V. vojno posojilo (7 let. blag. nakaznice) 66.50—67.50, VI. vojno posojilo (7 let. blag. nakaznice) 64.50—65.50, VII. vojno posojilo (5 let. blag. nakaznice) 68.50—69.50, VIII. vojno posojilo (40 let. blag. nakaznice) 64.50—65.50, VI. vojno posojilo (10 let.

blag. nakaznice) 65.50—66.50, VII. vojno posojilo (40 let. blag. nakaznice) 64.50 do 65.50, VII. vojno posojilo (8 $\frac{1}{2}$ let. blag. nakaznice) 65.50—66.50, VIII. vojno posojilo (40 let. blag. nakaznice) 67—68, VIII. vojno posojilo pro 1923 blag. nakaznice 67.50 do 68.50. — Seve, da je to posojilo le tisto, katero je republika Avstrija z nostrificiranjem titer sprejela kot svojo last. Upati je, da se bode tudi našemu avstrijskemu odboru za vnovčenje vojnega posojila posrečilo dobiti pravi izhod in rešitev tega tako važnega vprašanja za naše gospodarstvo. važnega vprašanja za naše gospodarstvo in narodno premoženje. Ko pride valutno vprašanje do rešenja in bode zamena novčanice dovršena, treba bo pospešiti tudi ureditev vprašanja vojnega posojila.

g Borzno poročilo. LDU Curih, 20. februarja. (CTU) Deviza na Dunaj 2.40, na Berlin 7.00, na Prago 6.50, avstrijske kro- ne 2.50. — LDU Dunaj, 21. februarja. (CTU) Deviza na Zagreb 208—218, na Budimpešto 103—113, na Krakov 126—136, na Prago 297—314, SHS kro- ne 150—180.

Aprovizacija.

a Moka za pomožno akcijo se bo delila v ponedeljek 23. t. m. pri Gospodarski zvezi.

a Vsi gg. krušni komisarji se vabijo, da se zanesljivo zglase v torek 24. februarja 1920 ob 5. uri v veliki dvorani na magistratu radi naprave novih krušnih zapisnikov.

Izgubil se je na poti od Pollakove tovarne do Figovca žepni koledarček s tedensko plačo 164 K. Pošten najditelj se prosi, da izroči izgubljene stvari v tovarni g. Pollaka.

Krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom sporoča Jugoslovanska knjigar- na v Ljubljani, da je ravnokar prejela večjo pošiljatev prvovrstne krede in črnila. En karton krede stane 15 K. Črnilo v steklenicah po 8 K, 9 K, 16 in 17 K.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici 27 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 12 K. Prava želodec okrepujoča švedska tinktura 1 steklenica 12 K. — Omot in poština posebej, a najceneje. — Eugen V. Feller, Stabica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. A

Proda se hiša iz proste roke obstoječa iz 3. sob in vežo. Več se polzve pri g. Jamar, Boh. Bela 57. — Gorenjsko.

Kavkaško mleko

KEFIR

izdelano po pristni kavkaški metodi, se dobiva v slaščičarni Eržen, Kongresni trg 19.

Sprejmejo se takoj 3. dobro izvežbani čevljarski pomočniki.

Plača od para (akord), hrana in stanovanje v hiši. Dalje dobro izvežbani prirezovalci.

Plača po dogovoru. Nastop za vse takoj. Maks Pečnik, čevljarsko, Gamelj- ne nad Ljubljano.

DRVA

suha, mehka in trda, žagana in cepljena, dobavi in pripelje na dom Srebotnjak Kolodvorska ul. 31.

Hlude (krlje)

deske in trame iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba IMPEX v Ljubljani, Krekov trg 10.

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

Podporočnik
Marcel Drobil - Rusnov
Mia Jarnik
zaročena
Ljubljana, 20. februarja 1920.

Izjnila je iz predala konzumna knjiga z denarjem na naslov Marija Majdič. Odda naj se proti dobri nagradi g. Ivani Prek, Pogačarjev trg.

Stavbeno inženirsko podjetje in tehniška pisarna
inženir dr. Miroslav Kasal
oblastveno poverjen stavbeni inženir Ljubljana, Hlišerjeva ulica št. 7.
Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe. Izraba vodnih sil.
Prevzema v izvršitev vse stavbe stavbene inženirske stroke in izvršitev vseh tozadevnih načrtov.
Zastopstvo strank v tehniških zadevah. Nasveti itd. 570

Cigaretni papir
sledede vrste: Golub, Club, Abadie, in Samum priporoča na debelo »URANUS-PAPIRNICA«, Ljubljana, Mestni trg 11. 418

TRAPIST. SIRA

pošlje s pošto in železnico a K 46. — Centralna mljekarna V. Mokrvič, Zagreb. Ber slavičeva ul. 16.
Zaradi hitrejše odpreme prosim denar naprej poslati.

Eterično jelkino olje rekt. in
Jelkin-ekstrakt — priporočam lekarnam, drogerijam, zdraviliščam itd.

Malinov sok (succus) prozorno čist, na drobno in debelo onim, ki razpolagajo z sladkorjem.

Sadne esence in kompozicije za izdelavo pokalic so vedno razpoložljive za sodavičarje. 600
Potnik Srečko,
Ljubljana, Slomškova ulica 27.

Namesto posebnega obvestila.

Dr. Anton Rogina, podpredsednik višjega deželnega sodišča, naznanja zajedno v imenu svoje soproge Marije roj. Ogoreutz, da je njuna nad vse ljubljena hčerka

and. med. **Mira Rogina**

v starosti 23 let po kratki bolezni preminula v Pragi.
Zemljski ostanki se prepeljejo v Novo mesto.
V Ljubljani, dne 21. februarja 1920.

Prosimo tihega sožalja.

Štev. 646/V. u.

Razglas

glede rednega rekrutovanja rojstnih letnikov 1899 in 1900.

Po naredbi deželne vlade za Slovenijo, oddelek za narodno brambo, in sporazumno s komando dravske divizijske oblasti se v kratkem vrši redno rekrutovanje rojstnih letnikov 1899 in 1900.

Rekrutni spiski so napravljeni ter so od 23. do 28. februarja 1920 v uradnih urah na ogled v mestnem vojaškem uradu v „Mestnem domu“.

Svojci vpisanih mladeničev in mladeniči sami se pozivajo, da si ogledajo rekrutni spisek in se prepričajo o pravilnem vpisu rodbinskih članov in imovinskem stanju, ter da si v situ aju opazitive pravočasno preskrbe dokazila o drugačnih podatkih, katere je predložiti mestnemu vojaškemu uradu ali pa rekrutni komisiji, da popravi rekrutne spiske.

Mladeniče, ki bivajo v inozemstvu ali izven mestne občine, je svojcem obvestiti o rekrutovanju, da se o njima ne udejetvi določilo člena 11. in 12. zakona o ustrojstvu vojske, ki se glasi:

„Člen 11. Kdor se odtegne službi v kadru in se izsledi do 31. leta, služi v kadru tri leta, neglede na rodbinsko stanje, in poleg tega se mu podaljša služba v vseh pozivih za dobo, ki jo je zamudil. Sorodniki plačujejo od 21. leta za mladeniča, dokler se mladenič ne prijavi sam ali pa izsledi, vojnico (vojaško takso) in druge davke.“

„Člen 12. Svojce, ki prikrivajo rekrutovanju podvrženega mladeniča in ga pravočasno ne prijavijo za rekrutovanje ali v slučaju potrditve ne odpošljejo v vojaško službo v kadru, kaznuje divizijska komanda na globo od 100 do 300 dinarjev v korist vojnega ministrva, v slučaju neizterljivosti globe pa z zaporom do 30 dni, katerega je takoj nastopiti.“

Mladeničem pristojnim v inozemstvu je takoj ali pa vsaj v štirih mesecih od današnjega dne predložiti uradne listine, ki potrjujejo inozemsko pristojnost.

Dnevi rekrutovanja se objavijo pozneje.

Radi zabeleže in popolnitve rekrutnih spiskov se je vsem v Ljubljano pristojnim in vsem v Ljubljani rojenim, izven Ljubljane rojenim in pristojnim, leta 1899 in 1900 rojenim mladeničem brez izjeme in neglede na to, ali so že služili pri vojaki ali ne, in neglede na to, če danes služijo pri vojaki, osebno ali pa po svojcih zglasiti po nastopnem redu v mestnem vojaškem uradu v „Mestnem domu“ in sicer:

1. Dne 23. februarja 1920 rojstni letnik 1899;
a) od 9. do 11. ure začetne črke A do M;
b) od 11. do 13. ure začetne črke N do Z, domačih v Ljubljano pristojnih mladeničev.

2. Dne 24. februarja 1920 rojstni letnik 1899;
a) od 9. do 11. ure začetne črke A do M;
b) od 11. do 13. ure začetne črke N do Z, tujih v Ljubljani rojenih in izven Ljubljane pristojnih mladeničev.

3. Dne 25. februarja 1920 rojstni letnik 1900;
a) od 9. do 11. ure začetne črke A do M;
b) od 11. do 13. ure začetne črke N do Z, domačih, v Ljubljano pristojnih mladeničev.

4. Dne 26. februarja 1920 rojstni letnik 1900;
a) od 9. do 11. ure začetne črke A do M;
b) od 11. do 13. ure začetne črke N do Z, tujih, v Ljubljani rojenih in izven Ljubljane pristojnih mladeničev.

Zglasiti se je osebno; le težko bolne, iz Ljubljane odsotne in pri vojaki služneče mladeniče smejo zglasiti sorodniki.

K zglasitvi je prinesiti s seboj: vsem, brez izjeme:

- rojstni list;
- poročila župnih uradov iz rojstne matice, na posebno tiskovino, ki se je ravnokar dostavila vsem župnim uradom;
- izkaz o neposrednem davku skupne rodbine, ki se dobi pri davčnem uradu za mesto Ljubljano;
- potrdilo o nesposobnosti moških svojcev za pridobitev, zlasti onim, ki reflektujejo na kako vojaško olajšavo.

Poleg tega je prinesiti:

- obvezancem, ki so že služili pri vojaki, vojaške listine;
- dijakom, zadnje šolsko izbričevalo ali potrdilo ravnateljstva o obiskovanju šole;
- inozemcem, izkazilo o inozemskem državljanstvu.

Kdor prezre, zamudi ali namenoma opusti zglasitev, zadenejo njega in njegove svojce zgoraj navedene posledice zakona o ustrojstvu vojske, poleg tega pa bo izostale zasledovale policija in jih s silo privedla k zglasitvi.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 15. februarja 1920.